

Nr 192.

Av herr **Järte m. fl.**, om upprättande av en kommandoexpedition för flygvapnet.

I årets statsverksproposition upprepar statsrådet och chefen för försvarsdepartementet beträffande frågan om flygvapnets egen kommandoexpedition sitt yttrande från fjolårets proposition angående försvarets centrala ledning och förvaltning, varvid han bl. a. uttalade:

''Det torde för närvarande vara ganska svårt att avgöra, huruvida och i vad mån de av flygärendena betingade göromålen kunna komma att ökas. Å ena sidan förorsakar flygvapnets nu pågående uppsättning en hel del arbete, vilket så småningom kommer att automatiskt upphöra; å andra sidan torde flygvapnets utökning med tiden komma att medföra i viss mån motsvarande ökning av ärendenas antal och omfattning. Såväl nu nämnda ovisshet, vad angår det framtida behovet av arbetskrafter, som ock önskvärldheten av att avvakta resultatet av pågående utredning angående chefens för flygvapnet ställning i krigsorganisationen, anser jag tala för att icke nu göra annan förändring i fråga om beredningen av flygvapnets kommandoärenden, än att för ändamålet en regementsofficer i stället för en kapten från flygvapnet bör ingå i sjöförsvarets kommandoexpedition. Därigenom blir det möjligt att bereda tillgång på en officer med större erfarenhet från flygvapnets olika verksamhetsområden, vartill kommer att en äldre officer kan anses hava större förmåga att göra sin åsikt gällande än en yngre. Genom ett lämpligt ordnande av sättet för ärendenas föredragning synas flygvapnets anspråk på att direkt inför departementschefen få göra sina synpunkter och önskemål gällande kunna behörigen tillgodoses.''

För året tillägger försvarsministern, ''att då de skäl, som föregående år anfördes för uppskov med den definitiva lösningen av förevarande fråga, alljämt äro för handen, föreslår jag, att nuvarande ordning för beredningen av flygvapnets kommandomål tills vidare bibehålles, dock med de jämkningar beträffande personalbehovet m. m. som förutsattes i fjol. Jag räknar sålunda med att en kaptenbeställning å flygvapnets stat skall utbytas mot en majorsbeställning å samma stat''.

Enligt undertecknades mening, vilken stöder sig bland annat på uttalanden av chefen för flygvapnet, vilken vid upprepade tillfällen framhållit nödvändigheten av att vapnet snarast erhåller egen kommandoexpedition, synas övertygande skäl tala för att denna kommandoexpedition nu kommer till stånd. Statsrådet framhåller själv, hurusom genom tillgången på ovannämnda äskade

nya majorsbeställning upprättandet av en särskild kommandoexpedition för flygvapnet kan ske utan personalökning.

Med anledning av ovannämnda proposition angående försvarets centrala ledning och förvaltning vid fjolårets riksdag, väckte dåvarande ledamoten av första kammaren överste Erik Testrup en motion (I: 167), vari han hemställde, att riksdagen ville besluta upprättandet av en kommandoexpedition för flygvapnet i överensstämmelse med i motionen angivna riktlinjer. Ur denna motion må följande återgivas:

”Det torde icke kunna bestridas, att anordnandet av en fristående kommandoexpedition för flygvapnet ur principiell synpunkt är en logisk konsekvens av 1925 års försvarsordning. Enligt denna skall flygvapnet utgöra ett i förhållande till armén och marinen fullt självständigt vapenslag. För att denna flygvapnets ställning till fullo skall komma till sin rätt, måste det samma, liksom armén och marinen, hava sin egen sakkunnige föredragande inför departementschefen. Flygvapnet kan icke bliva lika väl betjänt av en föredragande tillhörande armén eller marinen och som har till huvuduppgift att inför departementschefen företräda sin egen försvarsgren. En sådan anordning befrämjar icke på bästa vis enhetlighet, följdriktighet, saklighet och objektivitet och det kan föranleda skadliga slitningar mellan de tre försvarsgrenarnas intressen.

En fristående flygvapnets kommandoexpedition torde tillsvidare kunna begränsas till följande personal:

- en regementsofficer såsom chef;
- en flygutbildad kompaniofficer, beordrad ur flygvapnet, armén eller marinen.

Med avseende på registrering, utskrifters verkställande o. d. torde expeditionen tills vidare kunna hänvisas till endera lantförsvarets eller sjöförsvarets kommandoexpeditioner.”

Överste Testrup bemötte även i sin motion den invändningen mot anordnandet av en fristående kommandoexpedition, att därmed borde anstå till dess flygvapnets organisation blivit genomförd, med följande argument: ”Mot denna mening kan andragas, att det icke minst under flygvapnets, för dess framtida gestaltning så viktiga uppväxtår är av synnerlig vikt, att dess kommandomål erhålla en självständig och enhetlig behandling. Detta syfte säkerställas bättre genom organiserandet av en fristående kommandoexpedition än genom att hänvisa flygvapnets kommandoärenden till endera arméns eller marinen kommandoexpeditioner.”

Gent emot det uppskovsskälet, att man borde ställa sig avvaktande till dess resultatet av pågående utredning om chefens för flygvapnet ställning till krigsorganisation m. m. föreligger, framhöll överste Testrup: ”Detta argument synes böra tillmätas avgörande betydelse vid den här avsedda frågans bedömande, endast för den händelse resultatet av ovannämnda utredningar kan tänkas bliva ett förslag, avseende det självständiga flygvapnets slopande och

uppdelning på armén och marinen. Med en sådan möjlighet torde man dock icke böra räkna. Även om ur arméns och marinens synpunkter vissa olägenheter kunna vara förknippade med flygvapnets nuvarande organisation, så tala starka skäl likväl för att man med hänsyn till flygvapnets framtida betydelse och utveckling år 1925 var inne på rätt väg, då man skapade ett självständigt flygvapen.”

Då statsutskottet i föl avvisade propositionen om försvarets centrala ledning och förvaltning, blev icke spörsmålet om en egen kommandoexpedition för flygvapnet realbehandlat. Då frågan i år ånyo framförts utan att förslag bragts å bane om egen sådan kommandoexpedition, få undertecknade, under åberopande av det anförda, hemställa,

att riksdagen ville för sin del besluta att upprätta en kommandoexpedition för flygvapnet, i överensstämmelse med vad som ovan angivits.

Stockholm den 20 januari 1930.

Otto Järte.

Ivar Anderson.

Fredrik Sandwall.
